

YAĞLIK KABAK YETİŞTİRİCİLİĞİ

Kabak, milattan 10 bin yıl önceden beri, hatta mısır ve fasulyeden daha önce tanımlanan bir bitkidir. *Cucurbita pepo styriaca* bir çok kabak çeşidi içerisinde mutasyon sonucu oluştuğu kabul edilen, kabuksuz ve yağ oranı (%43.53 yüksek bir varyetedir. Gleisdorfer, Wies 371, Sepp olmak üzere üç çeşidi vardır.

Prostat ve idrar kesesi rahatsızlıklarında, kalp ve dolaşım bozukluklarında kullanılmaktadır. Kolesterol düşürücü, sindirimi kolaylaştırıcı özelliği vardır. Ayrıca kozmetik sanayinde ve haşerelere karşı mücadele de kullanımı söz konusudur.

İKLİM İSTEKLERİ

Kabak ılık ve sıcak iklim sebzesidir. Soğuklardan zarar görür. Isı sıfırın altında 2-3°C'ye düştüğünde bitki hayatını süratle kaybeder. Tohumların çimlenebilmesi için toprak ısısının 11-15°C olması gerekir.

TOPRAK İSTEĞİ VE TOPRAK HAZIRLIĞI

Kumlu-tınlı derin, geçirgen, su tutma kapasitesi iyi, zengin topraklar en elverişli topraklardır. Ama iyi verim için sıcak, iyi havalandırılan, kumlu-tınlı topraklarda yetiştirilmesi önerilir. Toprak pH'sı 6-6,5 olmalıdır.

Yağlık Kabak yetiştiriciliğinde genel olarak kulaklı pullukla sonbahar işleme ve ilkbaharda su kaybını önlemek için sadece sürgü ve tırmık geçirilmesi ile tohum yatağı hazırlığı tamamlanmalıdır.

GÜBRE İSTEĞİ

Toprakta fazla oranda besin kaldırır. Bu nedenle gübrelemede toprak tahlili yaptırarak gübre vermek gerekir. Ama genel olarak dönüme 50 kg (15.15.15)'lık kompoze gübre önerilir ekimden iki hafta önce toprağa karıştırılmalıdır.

YETİŞTİRİCİLİĞİ

Mayıs ayı içerisinde don tehlikesi kalktıktan sonra ve toprak sıcaklığı 10°C'nin üzerine çıktığında tarlaya direkt tohum ekimi yapılır. Dekara 0.5-0.6 kg. ilaçlanmış tohum hesap edilir.

Sıra arası mesafeler 1.6-2.2 m sıra üzeri mesafeler ise 40-50 cm olacak şekilde ayarlanır. Ekim derinliği 2-3 cm olmalıdır. Dekara 1500-1700 bitki hesap edilir.

Genel olarak yağlık kabak yetiştiriciliğinde ekim ocak usulüne göre yapılmaktadır. Ocak usulünde her ocağa 1-3 adet tohum bırakılmalıdır. Yada çiziler oluşturulup sıra üzeri mesafeler korunarak tohumlar bırakılır, çapa yardımı ile üzeri kapatılır. Yağmurlama sistemi ile can suyu verilir.

BAKIM İŞLERİ

Tohumlar çimlenip çıkışı tamamlayıp 2-3 yapraklı olduğu dönemde ilk çapa yapılır. Çapalama ile toprak kabartılır, yabancı otlar kontrol altına alınmış ve aynı zamanda da topraktaki nem muhafaza edilmiş olur. Daha sonra ise 2. ve 3. çapalama yapılması bitkinin gelişmesi ve yabancı ot kontrolü açısından çok önemlidir.

Kabaklar toprak yüzeyine çıktıktan sonra çapalama işlemleri sırasında sıra üzerindeki otlar elle alınmalıdır. Kimyasal yöntemlerle de ot mücadelesi yapılabilir.

Ocaklara atılan tohumlardan içlerinden en güçlüsü bırakılmak suretiyle diğerleri

koparılır. Bu işlem 1. çapadan önce veya çapadan sonra yapılmalıdır.

Sulamanın mümkün olduğu durumlarda çapalama işlemlerinden sonra yağmurlama veya salma sulama yapılmalıdır.

Yağmurlama sulama yapılacaksa güneş ışıklarının dik olarak geldiği saatlerde yapılmamasına dikkat edilmelidir. Genel olarak 3-4 sulama yapmak yeterli olacaktır.

HASAT

Hava durumuna bağlı olarak Eylül Ekim aylarında yapılır. Hasat edilecek kabaklar sarı alaca renk almış olmalıdır. Yapraklar ve meyve sapları sararıp kurumuş ve kahverengileşmiş olduğu dönemde meyveler kopartılırlar. Çekirdekler tarlada çıkarılmayacaksa sundurma altına taşınır. Taşınırken sapından tutulmaz ve hastalıklı olanlar alınmaz. Fazla bekletilmeden çekirdeklerin çıkarılmasına başlanır.

Meyve içindeki tohumların çıkarılması işlemi elle yapıldığı gibi yaygın olarak makinelerle de yapılabilir. Geniş alanlarda hasat makineyle yapılmaktadır. Hareket halindeki makine ile hasatta meyveden çekirdekler ayrılır arta kalan kısımlar parçalanarak tarlaya dağıtılır. Makineli hasatta %10'luk bir çekirdek kaybı söz konusudur. İşçilik masrafını artıran elle ayıklama yönteminde kayıp olmaz, çekirdeği çıkarılan kabaklar kaba yem olarak kullanılır.

Kabaklardan ayrılmış çekirdekler hemen yıkanarak yapışkan kısım temizlenir. Çok uzun süre yıkanmadan bekletilirse acıma başlar, kalite düşer. Daha sonra tohumlar iyice kurutulmalıdır. Kurutma işlemi temiz bir yağlı üzerine serilerek gölge havadar bir yerde yada otomatik ayarlanmış fırınlarda alttan 60-65°C'lik sıcak hava verilerek yapılır. Kuruyan çekirdeğin nem oranı %8 civarındadır.

VERİM

Dekardan elde edilen toplam kabak miktarı 4-8 ton arasındadır. 1 adet kabak ortalama 5-6 kg. gelir. Her kabak içerisinde ise 400-600 adet çekirdek bulunur. Dekardan 100-120 kg. (çekirdek) verim alınır. Kaliteli çekirdek olmak kaydıyla 2,5 kg çekirdekten 1kg yağ elde edilir.

Adres	Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	0 362 231 37 00
Fax	0 362 233 21 63
e-mail	cey@samsuntarim.gov.tr
web	www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Yağlık Kabak Yetiştiriciliği

S. Filiz SAĞLAM
Ziraat Mühendisi

No: S/15

2005